

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. VI. Contrahit impedimentum cognationis spiritualis non confirmatus, qui suscipit puerum in Confirmatione; neque obstat error personæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

Existimat
catechumen-
num posse
contrahere.

tismo fluminis, dummodo sit baptizatus Baptif-
mo fluminis, posse contrahere cognationem;
non solum imperfectam, tenendo in catechif-
mo; sed etiam perfectam, tenendo in Baptifmo.
Ergo non bene adducitur à Pontio pro senten-
tia, quæ generaliter docet, non baptizatum non
posse contrahere cognationem spiritualem, sive
baptizando, sive suscipiendo in Baptifmo.

Et verò plerique concedunt, ut supra dictum
est, infidelem catechumenum posse contrahere
cognationem ex catechifmo, quæ tamen non
oritur, nisi ex statuto Ecclesiæ. Si autem subest
huic statuto, cur non etiam alteri? Quia, in-
quis, ut dicit Gloss. sup. *Licet adhuc non sit in fi-
de, vel in veritate ante Baptifmum, destinatione ta-
men quâdam fidelis reputatur.*

344.
Quare ca-
techumenus
potius con-
trahat cog-
nationem
ex catechif-
mo, quam
ex Baptif-
mo.

Sed quæro ego, quare illa destinatio non et-
iam sufficit, ut contrahat cognationem ex co-
quod baptizet, aut teneat in Baptifmo? Quia,
ais, hæc cognatio est perfecta, fides autem cate-
chumeni solum imperfecta, quæ licet sufficiat
pro cognatione imperfecta, haud equidem pro
perfecta: nisi velis admittere, catechumenum
aliis etiam impedimentis Ecclesiasticis, puta
consanguinitatis, affinitatis & similibus obliga-
ri, quæ enim ratio disparitatis?

Et idem argumentum formari posset contra
illos, qui absolute docent infidelem baptizan-
tem, aut valide tenentem contrahere impedi-
mentum dirimens cognationis spiritualis; quæ-
ri, inquam, posset ab illis, cur similiter non ad-
stringantur aliis impedimentis juris Ecclesiasti-
ci, à quibus tamen communiter eximuntur, eò
quod non subsint legibus Ecclesiæ, quæ non
judicat de ijs, qui foris sunt?

345.
Quare po-
tius possit o-
bligari hoc
impedimen-
to, quam
alijs.

Hoc argumentum non invenio apud aliquem
Auctorem solutum, nec apparet facilis solutio,
nisi retorquendo ipsum & dicendo; catechu-
menus olim antequam foret baptizatus, obliga-
batur lege Ecclesiæ prohibente Matrimonium;
nam per catechifmum, qui præcedit Baptifmum,
cognatio spiritualis contrahebatur, per quam
Matrimonium contrahendum impediatur jure
Ecclesiastico; & tamen catechumenus ante Bap-
tifmum est foris, sive extrâ Ecclesiam, & non
tenetur aliis impedimentis Ecclesiasticis.

Et quamvis cognatio ex catechifmo sit im-
perfecta; equidem lex, ex quâ oritur in ratione
legis, tam perfecta est, quam ea, ex qua oritur
impedimentum dirimens cognationis spiritualis;
cur ergo potius uni, quam alteri subjectus erit?
Vide quæ de hac disparitate diximus Sect. 2.
Conclus. 5.

346.
Incertum
est, an perso-
ne non bap-
tizate con-
trahant hoc
impedimen-
tum.

Igitur, ut finem imponamus huic Conclu-
sioni, certum est, contrahi hanc cognationem à
personis baptizatis; incertum, an etiam personæ
non baptizate eam contrahant; rationes adduxi-
mus pro utraq; parte: dispiciat eas lector, &
quas deprehenderit magis solidas, ne rejiciat;
sed in praxi eas amplectatur, & non errabit in
fide aut bonis moribus.

Si autem à me quærat: an sicuti non bap-
tizatus, baptizans aut tenens in Baptifmo non
contrahit, secundum probabilem sententiam,

impedimentum spiritualis cognationis, quod
alias contraheret, si esset baptizatus; an, inquam,
consimiliter non confirmatus, confirmans aut
tenens in Confirmatione liber sit ab hoc impe-
dimento. Item; Utrum putans se tenere Pau-
lum, & est Petrus, maneat impeditus? Respon-
deo citius:

CONCLUSIO VI.

Contrahit Impedimentum Cognationis Spiritualis non confirmatus, qui suscipit puerum in Confirmatione; neque obstat error Personæ.

Supponamus ea, quæ certa sunt. In primis: 347.
hoc impedimentum contrahit non confir-
matus, qui suscipit puerum in Baptifmo. Quip-
pè nusquam ea susceptio interdicitur, nedum ir-
ritatur, estque membrum Ecclesiæ per Baptif-
mum.

Secundò: Omnes admittunt, Episcopum non
confirmatum, si puerum confirmet, veram con-
trahere cognationem; quamvis enim fortè illi-
cité id faciat, validè tamen, juxtâ commiffi-
vam sententiam, de qua tractavimus proprio
loco, scilicet Parte primâ hujus Operis Disp. 3.
Sect. 3. Conclus. 5. in principio.

His suppositis tanquam indubitatis; probatur
prima pars conclusionis primò, ex secundo sup-
posito: quæ enim ratio disparitatis, ut magis
Episcopus confirmans, quam suscipiens contra-
hat cognationem? 348.
Ex hoc pro-
batur 1.
pars Con-
clus.

Respondet Sanchez lib. 7. disp. 60. ubi n.
20. adhæret opposito nostræ Conclusionis, tam-
quam probabiliori, respondet, inquam, disparita-
tem esse, quod Episcopus, non insignitus chara-
ctere Confirmationis, conferat verum Sacra-
mentum Confirmationis, juxtâ Omnes; at non
est verus susceptor.

Sed de hoc quæritur inter Doctores, an sit
verus susceptor; & quod non, probatum oportet,
non suppositum. Probatur, inquis, ex cap.
In Baptifmate, de Consecr. dist. 4. In Baptifma-
te vel in Chrismate non potest alium suscipere in si-
liolum ipse, qui non est baptizatus vel confirmatus.
Quod verbum, Potest, (inquit Sanchez sup. n.
20.) præpositâ negatione, tollit potentiam, &
reddit actum nullum.

Respondet Dicastillo hic disp. 7. n. 254. Resp. Dic
(ubi docet nostram Conclusionem tamquam
probabiliorem) de particula negativa præposi-
ta verbo, Potest, non est admodum certum, quin
alij id negent; & licet in illis alijs textibus,
quos allegat Sanchez lib. 6. disp. 38. n. 20. si-
gnificetur, non solum actum esse illicitum, sed
nullum; id locum habet, tum ratione materiæ,
tum aliarum circumstantiarum.

Et sanè satis per se clarum videtur, verbum:
Non potest, etiam in phrasi juris, non semper si-
gnificare actum fore invalidum, aut nullum, si potest.
atten-

Supponitur

1.

Secundam
suppositum.

348.

Ex hoc pro-
batur 1.
pars Con-
clus.

Cujus oppo-
situm docet
Sanchez.

349.

Probat, Epif-
copum non
confirma-
tum haud
valide posse
suscipere in
Confir.

350.

Ly Non

non semper
significat
actum in-
validum.

attenditur; sat enim est, quod sit illicitus. Sic rectè & bene dicimus, cum qui habuit votum Castitatis & Religionis, non posse Matrimonium inire & consummare; non quia, si fiat, factum non teneat; sed quia contra jus & fas. Unde ortum habuit illud vulgare Iurisperitorum axioma: *Id tantum possumus quod jure possumus*. Quare quod præponatur particula, *Non*, verbo, *possunt*, non sufficit ad colligendam actus nullitatem. Hæc ille.

Vide quæ diximus de hac re Part. 1. Disp. 2. Sect. 6. Conclus. 4. n. 53. & 54. ubi latius probavimus, *ly, Non potest*, in dicto can. *In Baptismate*, non importare nullitatem susceptionis in Baptismate.

351.
Ly Non potest, est in differens ad phrasæ significandum.

Atque ut eam importaret, adhuc non sequitur, etiam susceptionem in Confirmatione esse nullam: quippe *ly, Non potest*, cum ex se indifferens sit ad sensum irritantem, & solum prohibentem; ut significet negationem potentiae facti, aut solius juris; ut inducat necessitatem impotentiae ad oppositum actum quoad valorem ejus, aut necessitatem solius obligationis; ut tollat potentiam solum civilem, seu ad se obligandum civiliter, vel etiam naturaliter; quid hic & nunc determinatè significet, colligi debet ex subiecta materia, aut alijs circumstantijs. Jam autem ex subiecta materia colligunt Aliqui, significare irritationem susceptionis in Baptismo, secus in Confirmatione.

352.
Quare potius significet irritationem in Bapt. quam in Confir.

Siquidem non confirmatus habet esse spirituale, & est membrum Ecclesiae per Baptismum, ut supponitur; secus non baptizatus; & idèd, secundum hos Doctores, Ecclesia, cujus typum gerit patrinus in Baptismo, voluit, irritam esse susceptionem in Baptismo, secus in Confirmatione.

Respondetur ex Sanchio supra: Quàmvis habeat vitam spiritualem ratione Baptismi: at non habet conditiones petitas ab Ecclesia, ut verus susceptor sit, ut constat ex cap. *In Baptismate* &c. Quia is textus decidit, infidelem non posse esse susceptorem in Baptismo, quod idem decidit textus de fidei non confirmato, dicens eum non posse esse susceptorem in Confirmatione.

353.
Fundamentum sententiae Sanchez.

Et ratio hujus decisionis fuit; quia sicut in naturalibus, ut quispiam generare valeat, exigitur ultra vitam, debitum ejusdem vitæ robur: ita ad susceptionem in Confirmatione, quæ habet rationem regenerationis, in quantum robur ad conservandam vitam spiritualem Baptismi confert, oportuit, ut patrinus robur vitæ per Confirmationem obtineret, utpotè qui representat tenens puerum ejus imbecillitatem in fide ac indigentiam, ut ab alio fortiori sustentetur. Ita Sanchez. Estque totum fundamentum suæ sententiæ.

354.
Everstius à Dicast.

Quod utique bene evertit Dicastillo sup. n. 255. dicens: In ijs quæ per metaphoram & allegoriam dicuntur talia, non semper in omnibus servanda est proportio generaliter loquendo. Descendendo autem ad nostrum casum, & cognitionem spiritualem Patrini, patet, non esse necessarium ad spiritualiter, metaphoricè gene-

randum, expectare aliquod vitæ robur acquirendum; nam eo ipso quod quis est baptizatus, sine ulla Confirmatione & novo robore vitæ fidei, potest immediatè esse Patrinus alterius, qui baptizetur.

Frustrà ergò requiritur in hac metaphorica vita novum robur per analogiam ad vitam & generationem naturalem: sicut frustrà, imò falsò, requirit quis ipsam vitam Baptismi, ut alterum baptizando generet per Baptismum: imò, ut dicebamus, pro prima sententia, Episcopus, non habens Sacramentum Confirmationis, potest validè causare generationem (ut sic dicam) Confirmationis, & verum Sacramentum conferre; ergò non est necessaria vita, seu robur vitæ ad contrahendam prædictam cognitionem ejusdem generis, Huculque Dicastillo.

Sed dicit aliquis; estèd sit aliqua disparitas inter unam & aliam materiam, id est, inter susceptorem non baptizatum in Baptismo, & susceptorem non confirmatum, baptizatum tamen, in Confirmatione; equidem Ecclesia potuit utramque susceptionem invalidare; & certè invalidasse, videtur probari ex doctrina quadam Suarj lib. 5. de Leg. cap. 31. n. 14. ubi scribit, materiam, & alias circumstantias considerandas esse, ut plenum judicium illius verbi, *Non potest*, feratur.

Potestque (inquit) in primis considerari, an actus, cui forma præscribitur, pendeat ex potestate concessa à Principe vel Republica, vel ab auctoritate juris; ut est sententia, electio, alienatio bonorum communium, vel Ecclesiasticorum, & quælibet administratio publica, vel quæ publicè auctoritate fit; ut est officium tutoris, seu curatoris, & similia: an verò sit actus propriæ auctoritatis & dominij; ut est facere testamentum, alienare res proprias, &c.

In priori enim genere actionum valde probabilis præsumptio est, ubi lex prohibet actum vel modum actus, cum clausula: *Non possit*, vel *Non possit aliter*, limitare ipsam potestatem, ita ut actus aliter factus sit invalidus; tum, quia videtur lex loqui de potestate, quam ipsa vel Princeps concedit; tum etiam, quia idem, qui dat potestatem, censetur tunc ponere formam, & ita procedit regula supradicta, quod illa forma sit substantialis. Ita Suarez.

Quæ profectò doctrina, si vera foret & certa, videri alicui posset, etiam certum esse, quod Episcopus non confirmatus non sit verus susceptor, ut vult Sanchez. Quippè susceptio sive in Baptismo, sive in Confirmatione, non est actus propriæ auctoritatis aut Dominij, sed pendet ex potestate concessa ab Ecclesia, quæ cum prohibeat actum cum clausula: *Non potest*, videtur limitare velle ipsam potestatem, ita ut actus aliter factus, sit invalidus.

Et quidem non est dubium, quin lex illa Ecclesiae usu potuerit eo sensu recipi, & manere recepta: an autem recepta fuerit, non satis mihi constat; hoc scio, communiùs à Doctoribus eo sensu intelligi; quia tamen & contrariùs sensus suos habet fautores, & satis multos quantum ad suscep-

355.
Confirmatur sententia Sanchez.

356.
Quando præsumendum ly Non potest, irritare actum, ex Suarj.

357.

Susceptio in Sacramento non est actus propriæ auctoritatis.

fufceptionem in Confirmatione, de qua hic tractamus; & aliunde irritatio actus odiosa est, perfisto in Conclusionem, & ad propositum argumentum ex adverso,

358.
Repp. ad
arg. sup.
pro Sanchio
adductum.

Respondeo: non constare, Ecclesiam ab initio instituisse hanc cæremoniam, ut solum posset fieri à confirmato; nam ipsius meminit Iginus Papa (qui sedit anno 154.) ut refertur cap. 100. de Consecr. Dist. 4. In Catechismo, & in Baptismo, & in Confirmatione unus patrinus fieri potest, si necessitas cogit &c. Concilium porò Moguntinum primum, nam plura sunt, celebratum fuit sub Leone IV. qui sedit anno 851. ac proinde dictum cap. In Baptismate, quod in Decret. Grat. dicitur desumptum ex Concilio Moguntino, multis sæculis præcessit institutio hujus cæremonia.

Fuitque hoc Concilium tantum provinciale, adeoque non potuit immutare primam institutionem universalis Ecclesiae, & reddere susceptionem invalidam, saltem pro tota Ecclesia, quæ antea erat valida, neque præsumendum est id voluisse facere, etiam pro sola illa provincia, in qua Concilium illud celebrabatur; cum non soleant Concilia provincialia immutare constitutiones universalis Ecclesiae, maximè in his, quæ spectant ad Sacramentorum administrationem, in qua oportet esse magnam conformitatem inter particulares Ecclesias, propter inconvenientia, quæ aliàs orirentur.

359.
Objectio.

Dices: Universalis Ecclesia recipit illam prohibitionem Concilii Moguntini in suo Pontificali, Clem. 8. jussu restituito ac edito. Siquidem Tit. de Sacramento Confirmationis sic lego: Nullus qui non sit confirmatus, potest esse in Confirmatione patrinus.

Solvitur.

Benè legisti. Sed nunquid attendisti ad ea verba, quæ mox subduntur? Videtur quòd non. Attende ergò nunc: Nec pater aut mater, maritus aut uxor. Et verò censet, patrem aut matrem, maritum aut uxorem invalidè suscipere? Nunquam legisti cap. 1. 30. q. 1. in quo jubentur separari viri ab uxoribus, qui aliquo casu natos proprios coram Episcopo tenent?

360.
Confirmatio
solutio.

Atque ut non deberent separari, five ex scientia, five ex ignorantia id fecissent, ut postea Ecclesia videtur constituisse, de quo alibi tractabimus; hinc non sequitur, susceptionem fuisse invalidam; sed Ecclesiam misericorditer indulgere petitionem, & redditionem debiti, ob majora inconvenientia evitanda.

Itaque Pontificale Romanum acceptavit constitutionem Concilii Mog. non tamquam irritantem, sed merè prohibentem, cum eisdem verbis prohibeat actum illum, scilicet per clausulã: Non potest, patri aut matri, marito aut uxori; cum tamen communis sententia doceat, has personas validè suscipere.

361.
Plures sunt
personæ, quæ
illicitè, vali-
dè tamen
suscipiunt.

Et aliæ plures personæ sunt, ut Religiosi, excommunicati, &c. quæ etsi illicitè, validè tamen suscipiunt in hoc Sacramento. Idque nullus negat; sed respondet Sanchez sup. n. 21. textus, qui prohibent Religiosis hanc susceptionem; putà, c. Placuit cõmuni, 16. q. 1. & cap. Non licet, de Conf.

Bosco de Matrim. Pars II.

dist. 4. non uti verbo aliquo, factum irritante.

Fateor; sed nego, verbum: Non potest, semper esse irritans; & assero, impræsentiarum, vel ex materia subjecta, vel ex alijs circumstantijs satis constare de sensu non irritante, quidquid sit de susceptore non baptizato. Plura de Patrino Confirmationis vid. Part. 1. hujus operis disp. 3. Sect. 3. Conclus. 6.

Pergo ad alteram partem Conclusionis; quæ etiam sub judice est, & cui contradicitur à Sanchio sup. n. 7. verius existimãte, errorem personæ invalidare susceptionem; ac proinde non contrahi per eã cognationis impedimentum. Consequentia est evidens, sed Antecedens à multis negatur.

362.
An error
personæ inã
validet
susceptio-
nem.

Probat autè à Sanchio, primò: ex cap. 2. de Cogn. spir. ubi deciditur, conjugem quæ per ignorantia levavit filium mariti, non arceri à debiti petitione. Secundò: quia reverà hic non intendebat exercere actionem illam veri Patrini ergà hunc, quem levavit: ergò deficit intentio quæ necessaria est.

Invalidatã
probat San-
chius.

Sed hæc argumenta sunt parvi momenti. Incipiam ab ultimo. Consentio Sanchez, intentionem levandi fore necessariã, quod probavi part. 2. probatio. 1. disp. 2. Sect. 6. Concl. 3. in princ. Nego autè in casu proposito defecisse intentionem; sicut in simili non deficit intentio, quando quis baptizat Paulum, putans esse Petrum.

363.
Oppugnat
part. 2. probatio.

Respondet Sanchez supra Ministri Sacramentorũ tenentur animũ habere ministrandi Sacramentũ præsentem, quicumque ille sit. At Patrinus non tenetur habere eam intentionem, & verè eligitur ad personam determinatã, ut contingit in Matrimonio, quod ratione erroris personæ vitiatur.

Resp. San-
chez.

Prorsus vitiatur Matrimonium; quia multum interest, cum qua persona quis contrahat, ut constat ex alibi dictis, at verò nihil vel parum interest, quam personam quis suscipiat, sicut patrum aut nihil interest, quam personam quis baptizet; & ideo sicut baptizans tenetur habere intentionem generalem, seu indeterminatam, baptizandi quamcumque personam præsentem, ne Sacramentum exponatur periculo nullitatis; sic itidem suscipiens tenetur habere intentionem suscipiendi quamcumque personam præsentem, ne notabilis illa cæremonia omittatur, & baptizatus aut confirmatus careat spirituali fidejussore, quem alioqui haberet, & Sacramento semel validè ministrato, nequit in posterum accipere. Et aliunde non magis eligitur susceptor ad determinatam personam, quam baptizans, neque majora inconvenientia sequuntur ex uno errore, quam ex alio.

364.
Respicitur.

Hoc itaque sit primum fundamentum nostræ Conclusionis: quia non est, cur negemus (inquit Dicast. sup. n. 271. ubi nostrã tenet sententiam tamquam probabiliorẽ) quòd sicut baptizans debet habere intentionem baptizandi illum, quæ præsentem habet, talemque censetur habere, quoties non habet intentionem contrariã, ita similiter tenens, seu levans ex fonte sacro debeat velle tenere & levare illũ, quæ præsentem habet, idque censetur velle, quoties non habet oppositã voluntatẽ. Undè etiam idẽ Sanch. putat hanc opinionem satis

365.
Primum
fundamentum
Concl.
ex Dicast.

E e proba

probabilem. Atque in alijs actionibus hoc ipsum sæpè contingere solet. Illud merito concedit ipse Sanchez, & communiter Doctores, quòd si habeat intentionem suscipiendi præsentem, quicumque ille sit, talis cognatio omninò contrahatur. Hæc ille.

Et quid mirum, cum etiam talis intentio sufficiat ad contrahendam obligationem matrimonialem, etsi reverà erretur in persona? Nam solum est error speculativus, ut suo loco latius explicavimus. Solum differentia est, quòd talis intentio non præsumatur in Matrimonio, sicut præsumitur in Baptismo, & susceptione, saltem communiter.

366.
Limitatur.

Quod addo; quia fortè tales occurrerent aliquando circumstantiæ, in quibus merito oppositum præsumeretur, videlicet noluisse suscipere, nisi hanc determinatam personam. Et si suscipiens reverà habuerit hanc actualem voluntatem, sive rationabiliter, sive irrationabiliter, liquet profectò, susceptionem hujusmodi non valuisse; atque adeò susceptorem nullam ex eà contraxisse cognationem. Sed, sicut dixi, communiter talis voluntas non præsumitur, aut opposita.

367.
Resp. ad c. 2. de Cogn. Spirit. c. 1. Coninck.

Quid ergò, inquis, ad d. cap. 2. de Cognat. Spirit? Miror (inquit Coninck disp. 32. n. 34. ubi tenet nostram Conclusionem) viros doctos hoc caput pro ea sententia citare, cum in eo aperte idem planè dicatur de eo, qui scienter filium suæ conjugis suscepit, quem tamen constat contrahere cognationem spiritualem. Et eodem capite aperte innuitur, utrumquè contrahere hanc cognationem; ob alias tamen causas, ibi relatas, deciditur, neutrum ab uxore separandum. Sic ille.

Verba d. cap. 2.

Hæc sunt verba d. cap. *Si vir vel mulier scienter, vel ignoranter filium suum de sacro fonte suscepit, an propter hoc separari debeant. Consultationi tua taliter respondemus, quòd quavis generaliter sit institutum, ut debeant separari: quidam tamen humanius sentientes, alter statuerunt. Ideoq; nobis videtur, quòd sive ex ignorantia, sive ex malitia id fecerint, non sunt ab invicem separandi: nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci: quia si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari vel dolus.*

368.
Conjuges suscipientes proprias proles olim debeant separari, per c. 1. & 2. 30. q. 1.

Quæris: ubi generaliter sit institutum, ut debeant separari? Respondet Glossa ibi verb. *Institutum, Respondet, inquam, 30. q. 1. c. 1. & 2.* Et verò propter quid, putas, tunc temporis debuisse separari? Sanè non propter aliam causam, quam cognationem spiritualem, contractam ex susceptione proprii filij, etiam ignorantè; sic enim incipit d. cap. 1. *Pervenit ad nos Diaconus vester, Sanctitatis vestra epistolam deferens, quòd quidam viri & mulieres, præterito Sabbatho Paschali die, præ magno populorum incurfu, nescientes proprios filios suscepissent ex lavacro sancto &c. Et infra. Beata memoria sanctissimi Patres, Iulius, Innocentius, & Celestinus cum Episcoporum plurimorum, & Sacerdotum consensu, in Ecclesia Apostolorum Principis prohibentes talia præscripserunt, & confirmaverunt, ut nullo modo se in conjugium reciperent*

mulieres ac viri, quicumque aliquà ratione susceperent natos proprios, sed separant se, ne, suadente diabolo, tale vitium inoleseat. Igitur non requiritur scientia ad contrahendam cognationem, saltem pro tunc non requirebatur.

Et quàmvis hoc jus postea correctum sit quantum ad separationem, ut significatur d. cap. 2. ibi. *Quidam tamen humanius sentientes aliter statuerunt, ut refertur 30. q. 1. c. 4. 5. & 7.* scilicet neutrum ab uxore separandum; nunquid propterea sublatum fuit impedimentum cognationis spiritualis, ita ut, si mutuo se polluerent extra copulam, non peccarent peccato incestus?

Enimverò textus allegati solum concedunt redditionem & petitionem debiti; quia durissimum foret, si à copula deberent abstinere ac ab invicem separari; quòd autem abstinere ab alijs immunditijs (à quibus alioquò jure naturæ tenentur abstinere) ex speciali motivo, scilicet propter reverentiam debitam commatribus & compatribus, nulli durum videri debet, sed oppidò rationabile.

Et sanè si susceptio proprii filij, facta ex ignorantia, invalida est, ac proinde nullam parit cognationem spiritualem; quid opus erat, ut jure expresso concederetur tali casu petitio debiti?

Si respondeas: quia alioquò fuisset orta cognatio spiritualis, & per consequens petitio debiti facta illicita; sicuti quando affinitas supervenit Matrimonio contracto, redditur illicita petitio debiti, nisi dispensetur in illa petitione.

Contra 1. ex invalida susceptione non potest oriri cognatio. Secundò; nunquid quia dispensatur in illa petitione, ideò ablatum est impedimentum affinitatis, quoad alios actus inhonestos, alioquò ex natura sua illicitos, ita ut in eis non reperiat malitia incestus? Valde dubito, si reverà alij actus inhonesti, præter copulam ordinariam, habeant malitiam incestus, ut putat Card. Lugo de Sacram. Poenit. disp. 16. sect. 6. n. 346. cujus sententia mihi magis probatur.

Ergò similiter in casu nostro, tametsi jure communi concessa sit petitio debiti illi, qui nescienter suscepit proprium filium, inde non clarè sequitur, impedimentum fore sublatum, nisi tantum quoad istum actum, quem alioquin non posset licitè exercere.

Multò minus sequitur, errorem cujuscumque personæ irritam reddere susceptionem, ut bene advertit Pontius lib. 7. cap. 39. n. 9. in fine, ibi: Unde etiam, si per errorem levet filium Petri, existimans esse filium Joannis, reverà contrahit cognationem: error enim ille non impedit fidejussoris & patris spiritualis officium, quidquid Alij dicant; est enim error personæ in hoc casu circà accidentalialia.

Neque eadem ratio est de uxore, quæ per ignorantiam levat mariti filium. Tum, quia de eo est expressa juris decisio, ut dicam postea, ex quo totum id impedimentum pendet. Tum etiam, quia supervenit Matrimonio contracto, & ita non mirum, si ignorantia excuset à cognatione. Quare non probo in hoc sententiam Tho. Sanchij lib. 7. disp. 38. à. num. 7. Ita Basilus.

Non

369.
Eloc jus in die corre- dum est, quantum ad separatio- nem.

Manes cognatio spir.

Probatio.

370.
Resp. Ad verjariorum.

Oppugnatio.

Lugo.

371.
Quid Pontius sentiat de hac controversia.

372.
Ignorantia
excusat à
pariali cog-
natione.

Non mirum, inquam, si ignorantia excuset à cognatione, intellige partiali, id est, ab aliquo effectu, ut sic loquar, cognationis, puta privatione usus Matrimonij jam contracti; quia hoc durissimum esset. Interim cur non maneat obligatio instruendi; & casu quo prius Matrimonium foret invalidum, aut per Deum dissolveretur, cur Matrimonium de novo post contractum non esset irritum? Tu cogita.

Plura hic pertractanda essent, nimirum de numero Patrinoꝝ, susceptione per procuratorem & similia, nisi alibi sufficiuntur discussa & examinata forent, nempe Parte 1. hujus operis Disp. 2. Sect. 6. Conclus. 3. & sequentibus, item disp. 3. Sect. 3. Conclus. 6. Videantur ibi dicta, ne ea repetendo, sine aliquo fructu opus nimium exerceat. Progrediar itaque ad cognationem legalem, pro qua instituitur.

CONCLUSIO VII.

Cognatio Legalis impediens, ac dirimens Matrimonium, provenit ex perfecta adoptione, seu arrogatione; forte etiam ex imperfecta.

373.
Sententia
Scoti de cog-
natione le-
gali.

DE cognatione legali sequentia verba lego apud Doctorem Subtilem 4. Dist. 42. q. un. n. 3. iuxta quod notandum, quod cognatio legalis impedit etiam Matrimonium, de qua habetur extra de cognatione legali capite unico: Si qua per adoptionem foror mihi esse coeperit, quamdiu durat adoptio, inter me & ipsam nuptiæ consistere non possunt. Et Glossa super illo capite dicit, quod illud verum est, sive cognatio legalis sit per arrogationem, sive per adoptionem. Dicimus autem arrogari illum, qui sui juris est, & per arrogationem transit in nostram potestatem: & sit arrogatio auctoritate Principis; adoptio fit per quemlibet Magistratum: nec adoptatus transit in potestatem adoptantis, sed remanet in potestate sui patris: & tam adoptati, quam arrogati, dicuntur filij adoptivi, & inter fratres adoptivos & naturales impeditur Matrimonium, quamdiu durat adoptio. Ita Scotus.

374.
Videtur te-
nere, ex im-
perfecta ad-
optione oriri
cognatio-
nem, ex Hi-
guo.

Ubi videtur approbare opinionem Glossæ, cum eam non improbet, neque oppositæ opinionis expressè meminerit. Undè Hiquæus in suo Commentario ad hunc locum n. 7. ait: Scotum cum citata Glossa tenere; etiam ex imperfecta adoptione oriri impedimentum cognationis legalis; quod iudicè probabile est, imò magis commune, ut videre poteris apud Sanchezum lib. 7. disp. 63. n. 8.

Sed antequam eam opinionem probo vel improbo, placet paulò diffusius explicare naturam adoptionis, ejusque divisionem in perfectam & imperfectam: quippe cognatio legalis est quasi effectus aliquis adoptionis, ex eaque oritur; sicut affinitas ex copula.

375. Igitur lib. 1. ff. tit. 7. definitur adoptio: *Le-
Bosco de Matrim. Pars II.*

gis actio, quæ, qui mihi filiusfamilias non est, ad vicem filiusfamilias redigitur. Ex qua definitione patet, adoptionem jure civili esse institutam, ad instar generationis cujusdam naturalis, ut sicuti per generationem naturalem, qui mihi filius familias non est, incipit esse verus seu naturalis filiusfamilias, ita per adoptionem, qui mihi filiusfamilias non est, incipiat esse filius adoptivus; sive ad instar, seu ad vicem filiusfamilias naturalis.

Nam, ut dicit Jurisconsultus dict. tit. de Adoptionibus; l. 1. Filiosfamilias non solum natura, verum & Adoptiones faciunt. Quod adoptionis nomen est quidem generale, in duas autem species dividitur: quarum altera adoptio similiter dicitur, altera adrogatio. Adoptantur filiusfamilias; adrogantur, qui sui juris sunt.

Ubi Glossa in expositione casus: Filiumfamilias (inquit) fieri dupliciter contingit: naturali scilicet & adoptione. Porro adoptionis due sunt species: harum altera adoptio, altera adrogatio dicitur. Adoptantur imperio Magistratus, qui in patris naturalis potestate sunt: adrogantur, qui sui juris sunt, idq. Principis auctoritate, quorum etiam liberi in adrogantis potestatem transeunt. Tam spadones, & si generare non possint, adoptare tamen possunt, quod castratis non est permissum.

Hinc Gajus lib. 1. Instit. (& refertur l. 2. eod.) Generalis adoptio duobus modis fit: aut Principis auctoritate, aut Magistratus imperio. Principis auctoritate adoptamus eos, qui sui juris sunt: que species adoptionis dicitur adrogatio; Nam & is, qui adoptat, rogatur, id est, interrogatur, an velit eum, quem adopturus sit, justum sibi filium esse: & is, qui adoptatur, rogatur, an id fieri patiat. Imperio Magistratus adoptamus eos, qui in potestate parentis sunt: sive primum gradum liberorum obtineant, qualis est filius, filia: sive inferiorum, qualis est nepos, neptis, pronepos, proneptis.

Illud utriusq. adoptionis commune est, quod & hi, qui generare non possunt, quales sunt spadones, adoptare possunt. Hoc verò proprium est ejus adoptionis, que per Principem fit, quod is, qui liberorum in potestate habet, si se adrogandum dederit, non solum ipse potestati adrogatoris subicitur: sed & liberi ejus in ejusdem sunt potestate tamquam nepotes.

Hæc latius volui referre ex jure civili, quia in aliquo puncto videntur dissentire Theologi, quamvis, re benè consideratâ, non dissentiant. Ecce verba Doctoris Seraphici, quibus perstringit totum hoc impedimentum cognationis legalis, 4. dist. 42. a. 2. Primo sciendum, quod cognatio legalis ita describitur: Cognatio legalis est proximitas proveniens ex adoptione. Oritur autem triplex proximitas ex adoptione. Vna est quasi descendentiæ, qua attenditur inter adoptantem & filiam vel neptem adoptatam. Alia est quasi a latere, scilicet illa, que est inter filium naturalem, & filiam adoptivam, Tertia verò est quasi quadam affinitas inter adoptatum & uxorem adoptantis, vel adoptantem & uxorem adoptati. Hæc sunt species de quibus parùm dicitur in jure Canonum; Multùm verò in jure civili, ut infra videbimus.

Secundo (prosequitur D. Bonaventura) in-

Quid sit
adoptio.
Est institum à
jure civili.

376.
Dividitur
in duas spe-
cies.

Filiusfami-
lias duobus
modis fit.

377.
Generalis
adoptio duobus
modis
fit. ex l. 2.
ff. de Adopt.

Quid utri-
que adoptio-
ni sit com-
mune, &
quid pro-
prium.

378.
Doctrina
D. Bonav.
de hoc impedi-
mento.